

Komputerowe Projektowanie Układów Elektronicznych

Materiały wykładowe
dla kursu 16h

Adam Olszewski

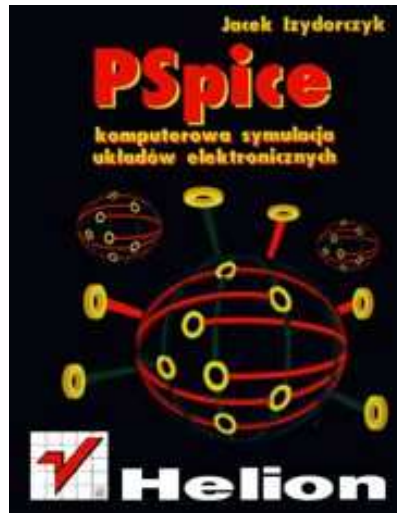
Plan semestru – wykład

strona przedmiotu:

<http://neo.dmcs.p.lodz.pl/kpuesz>

- 16 godzin wykładu
  - rozłożone na 4 spotkania
  - kończą się egzaminem

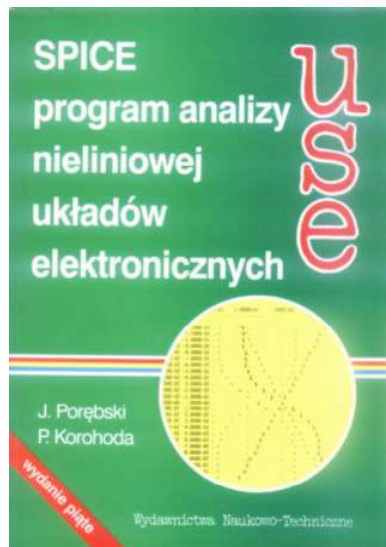
Literatura - podstawowa

Izydorzyc J.:

Pspice – komputerowa symulacja układów elektronicznych

wersja elektroniczna dostępna za darmo

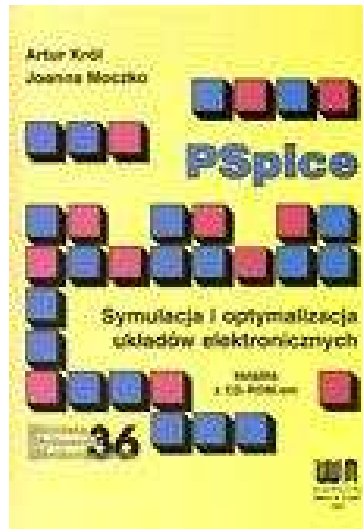

Porębski J., Korohoda P.:

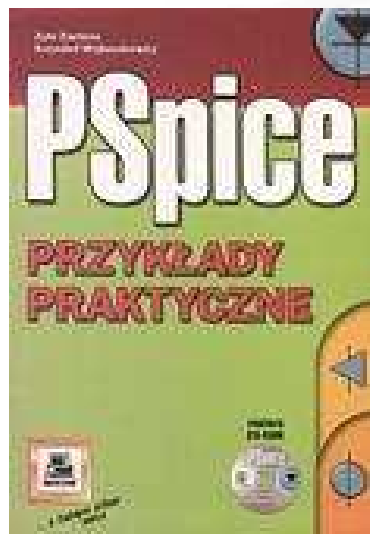
SPICE program analizy nieliniowej układów elektronicznych

WNT, 1996r.

Literatura - podstawowa

Król A., Moczko J.:
*Pspice – symulacja i optymalizacja
układów elektronicznych*

Król A., Moczko J.:
Pspice – przykłady praktyczne

Pspice.com

SPICE – Simulation Program with Integrated Circuit Emphasis

<http://www.pspice.com>

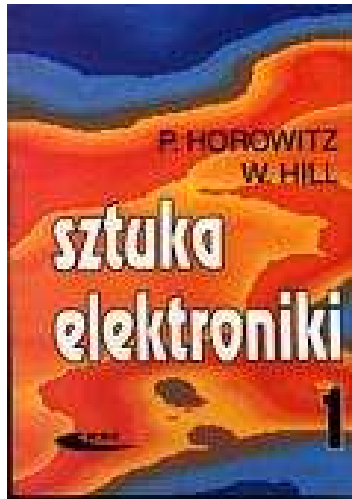
PSpice.com
design community in action

<http://www.cadencepcb.com/products/downloads/PSpicestudent>

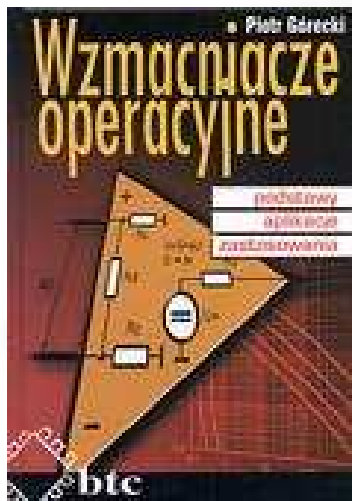
<http://www.aboutspice.com/>

Literatura - uzupełniająca

Horowitz P., Hill W.:
Sztuka elektroniki WKŁ, 1996 r.

Górecki P.:
Wzmacniacze operacyjne – podstawy, aplikacje, zastosowania BTC, 2002 r.

Cel stosowania programów symulacyjnych

- możliwość analizy dużych obwodów w krótkim czasie
- łatwość stosowania analizy nieliniowej
- łatwość drogi zmień-przeanalizuj
- możliwość stosowania skomplikowanych modeli
- dostępność modeli wielu rzeczywistych elementów
- łatwość (od strony użytkownika) uwzględnienia wpływu dodatkowych czynników, np. temperatury
- wygodna, graficzna forma reprezentacji większości wyników

Ograniczenia

- zbyt mało dobrych modeli
- problemy stosowanych algorytmów numerycznych (zbieżność, dokładność)
- nieuwzględnianie pewnych zjawisk (np. przesłuchu)
- rozwiązanie jest przybliżone

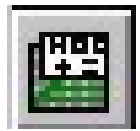
Składniki pakietu MicroSim

- Schematics

- PSpice A/D

- Parts

- Probe

- Stimulus Editor

- TextEdit

Projekt w MicroSim

Plik wejściowy

- Schematics
(* .sch)

- TextEdit (* .cir)

Procesor graficzny

- Probe
(* .prb)

Wykonanie obliczeń

- PSpice
A/D
* .out - ASCII
* .dat - binary

Elementy pliku wejściowego

Opis topologii obwodu

- deklaracje elementów
  - pasywne
  - aktywne
  - modele
  - podobwody
- komendy
- komentarze

Jak i co obliczyć?

- dyrektywy analiz

Plik wejściowy

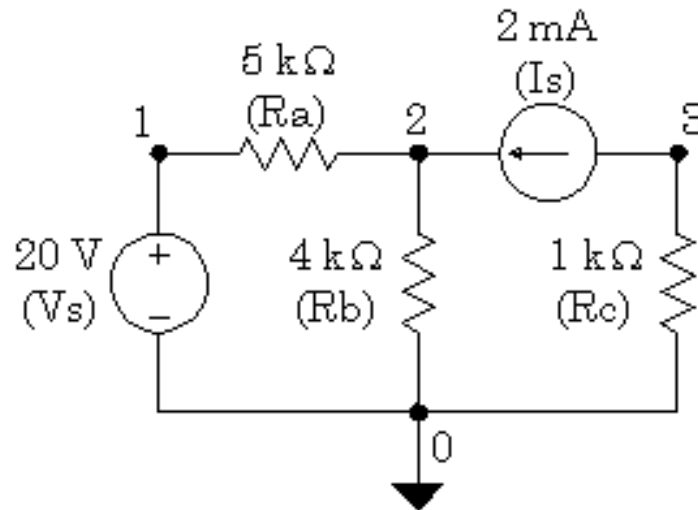
- Schematics

- TextEdit

- każdy obwód musi zawierać węzeł oznaczony 0
- każdy węzeł musi mieć stałoprądowe połączenie z węzłem 0
- nie może być oczek składających się jedynie ze źródeł napięciowych i indukcyjności
- nie może być węzła do którego podłączony jest tylko jeden element (wyjątek - węzeł podłoża)
- nie może być więcej niż jednego elementu o tej samej nazwie
- $Vbus = VBUS = vbus = vBuS$

Przykładowy obwód

Opis obwodu przy pomocy schematu

Opis obwodu przy pomocy listy połączeń

Przykład_1 przyklad01.CIR

Vs 1 0 DC 20.0V ; zwróć uwagę na kolejność węzłów

Ra 1 2 5.0k

Rb 2 0 4.0k

Rc 3 0 1.0k

Is 3 2 DC 2.0mA ; zwróć uwagę na kolejność węzłów

.END

Komentarze

- Pierwsza linia jest ignorowana przez symulator – tytuł
- * (gwiazdka) – rozpoczyna linię komentarza
- ; (średnik) – dla komentarzy dodawanych na końcu linii

Przykład_1 przyklad01.CIR

Vs 1 0 DC 20.0V ; zwróć uwagę na kolejność węzłów

Ra 1 2 5.0k

*dowolny komentarz w tej linii

Rb 2 0 4.0k

Rc 3 0 1.0k

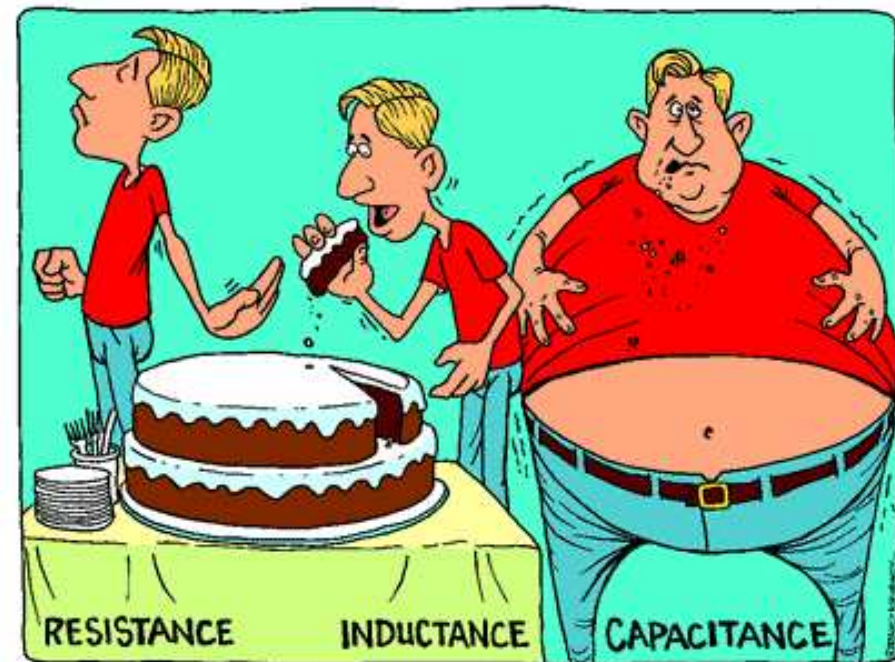
Is 3 2 DC 2.0mA ; zwróć uwagę na kolejność węzłów

.END

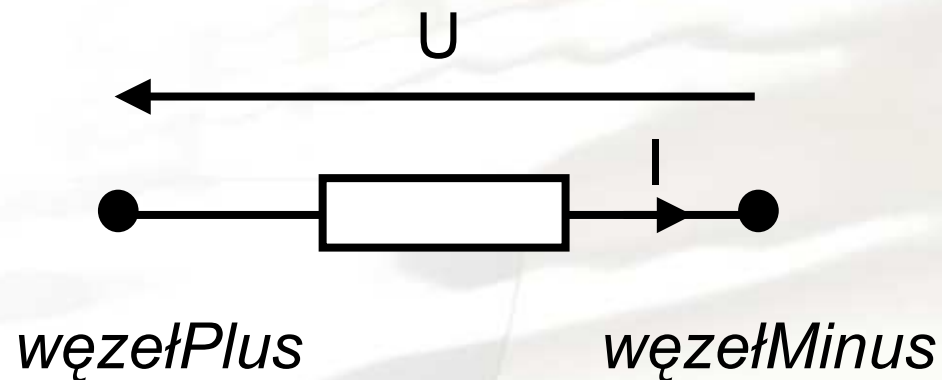
Deklaracje podstawowych elementów

- rezystancja
- indukcyjność
- pojemność
- źródła niezależne i zależne

Rezystancja liniowa

R<nazwa> <węzełPlus> <węzełMinus>
+[nazwaModelu] <wartość> [**TC** = <TC1>
[, <TC2>]]

$$\text{Rezystancja} = R \cdot [1 + \text{TC1} \cdot (T - T\text{-NOM}) + \text{TC2} \cdot (T - T\text{-NOM})^2]$$

Rezystancja liniowa

deklaracje równoważne:

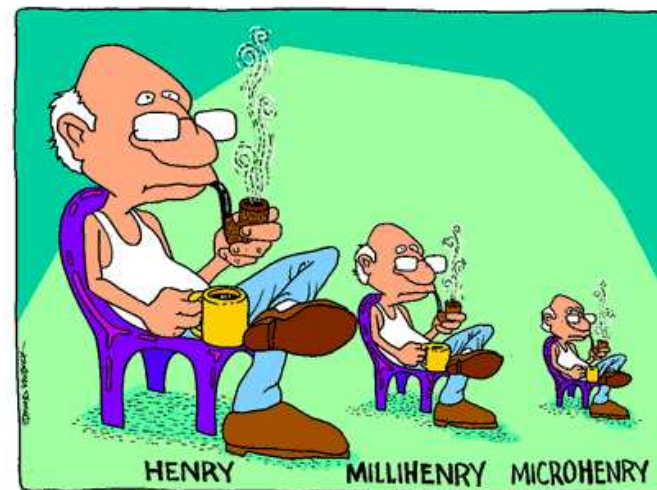
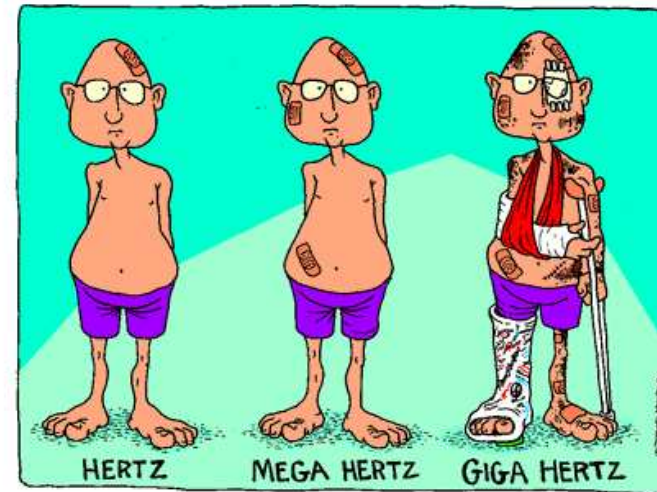
R1	1	7	1000Ohm
R1	1	7	1K
R1	1	7	1E3
R1	1	7	1kOhm

błędne deklaracje:

R blad	1	2	100Ohm	
mojRezystor	1	5	100Ohm	
Rpierwszy	1	5	100Ohm	Rdrugi 2 5 10kOhm
Rpierwszy	1	5	100MEGOhm	

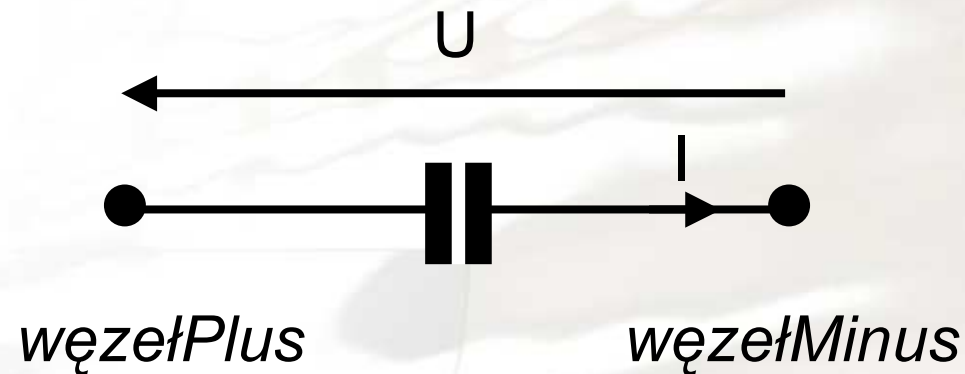
Duże i małe liczby w PSpice

10^{12}	T, t	tera
10^9	G, g	giga
10^6	MEG	mega
10^3	K, k	kilo
10^{-3}	M, m	mili
10^{-6}	U, u	micro
10^{-9}	N, n	nano
10^{-12}	P, p	piko

Pojemność liniowa (podstawy)

C<nazwa> <węzełPlus> <węzełMinus>
<wartość> +<**IC**=Upoczątkowe>

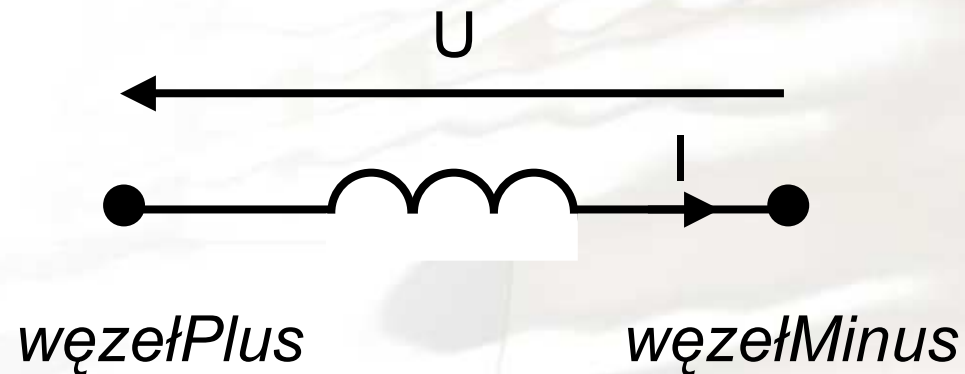
Przykłady:

C1	3	2	100pF	
C1	3	2	100pF	IC=0V
C1	3	2	100pF	IC=5kV

Indukcyjność liniowa (podstawy)

L<nazwa> <węzełPlus> <węzełMinus>
<wartość> +<**IC**=Ipoczątkowe>

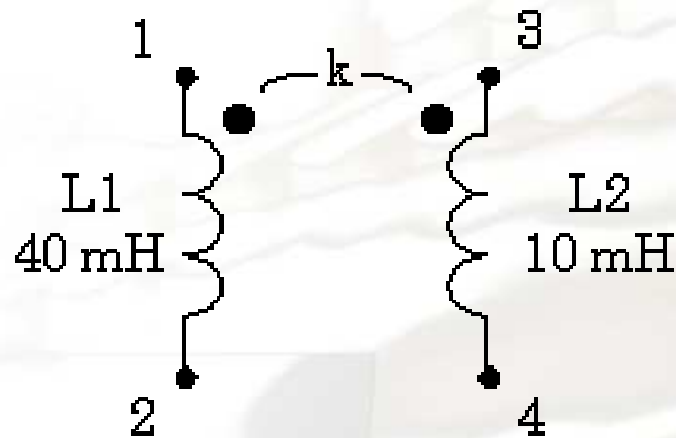
Przykłady:

L1	3	2	100mH	
L1	3	2	100mH	IC=0A
L1	3	2	100mH	IC=5mA

Indukcyjność wzajemna (podstawy)

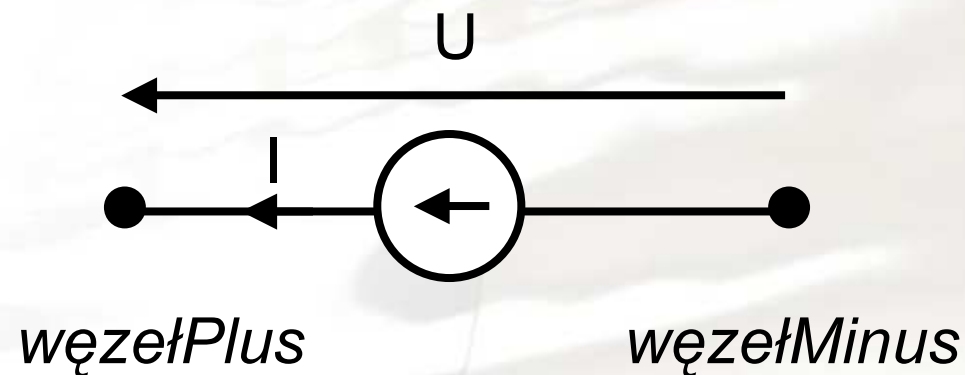
K<nazwa> **L**<nazwa> **L**<nazwa> <wartość>


```
*name node1 node2 inductance
L1 1 2 40mH
L2 3 4 10mH
*name ind1 ind2 k (comment line)
K12 L1 L2 0.8
```

Niezależne źródło napięcia

V<nazwa> <węzełPlus> <węzełMinus>
+<<**DC**> value> <**AC** magn <phase>>
+<transSpec>

Przykłady:

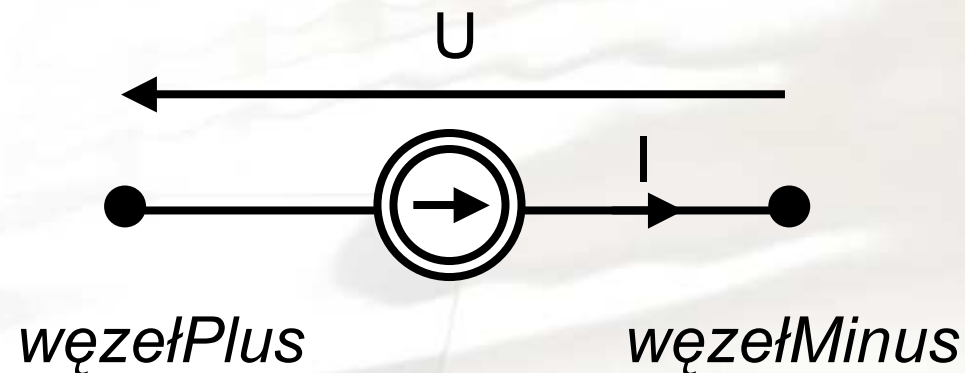
Vpierwsze   n1   n7   12.5V

Vpierwsze   n1   n7   DC   12.5V

Vpierwsze   n1   n7   DC   12.5V AC 0V

Niezależne źródło prądu

I<nazwa> <węzełPlus> <węzełMinus>
+<<**DC**> value> <**AC** magn <phase>>
+<transSpec>

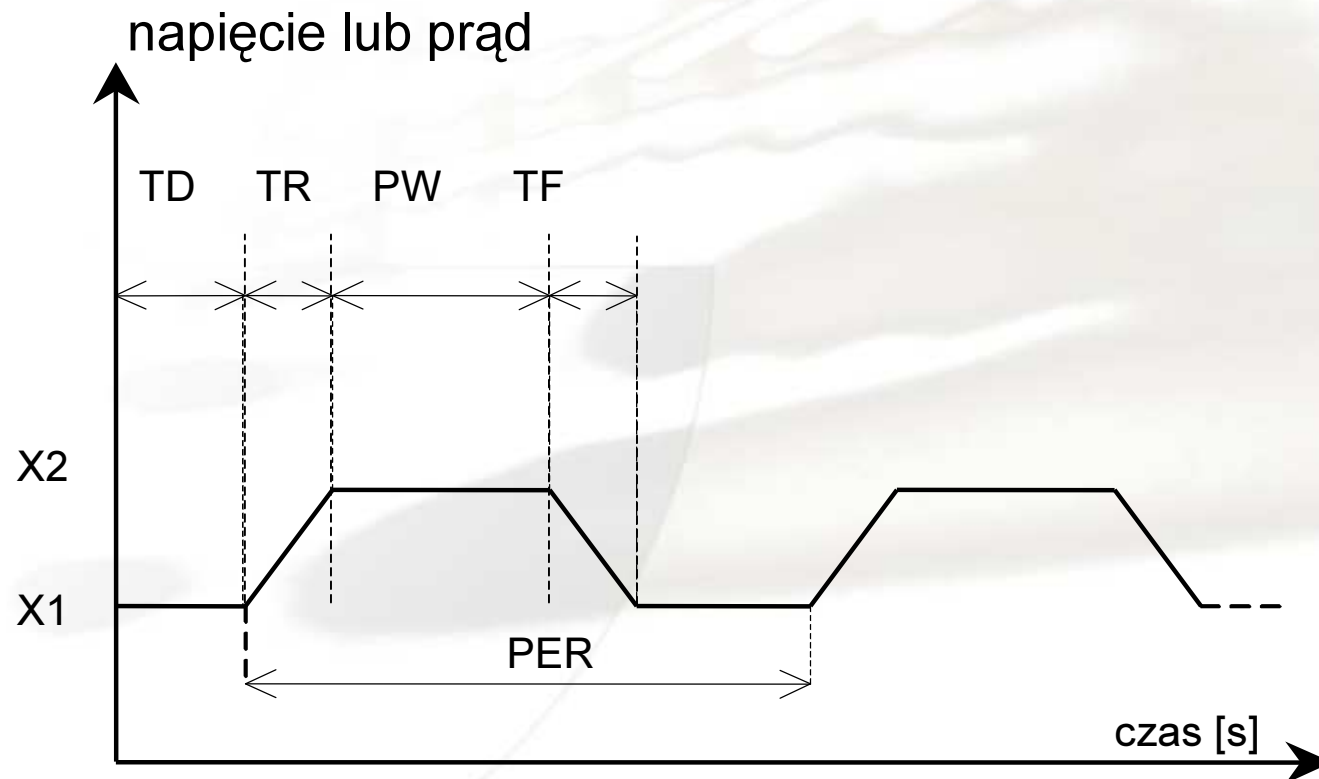

Ipierwsze	n1	n7	12.5mA
Ipierwsze	n1	n7	DC 12.5mA
Ipierwsze	n1	n7	DC 12.5mA AC 0V

Specyfikacje przebiegów czasowych

przebieg prostokątny

PULSE ($X1$ $X2$ TD TR TF PW PER)

Specyfikacje przebiegów czasowych

przebieg sinusoidalny tłumiony

SIN (*V0 VA FREQ TD THETA*)

- V0** - wartość składowej stałej (w woltach lub amperach)
- VA** - amplituda (w woltach lub amperach)
- FREQ** - częstotliwość - (w Hz, wartość wbudowana $f=1/TSTOP$)
- TD** - czas opóźnienia (w s, wartość wbudowana 0)
- THETA** - współczynnik tłumienia (w 1/s, wartość wbudowana 0)

Wzór opisujący źródło:

dla $0 < T \leq TD$:

$$V = V0$$

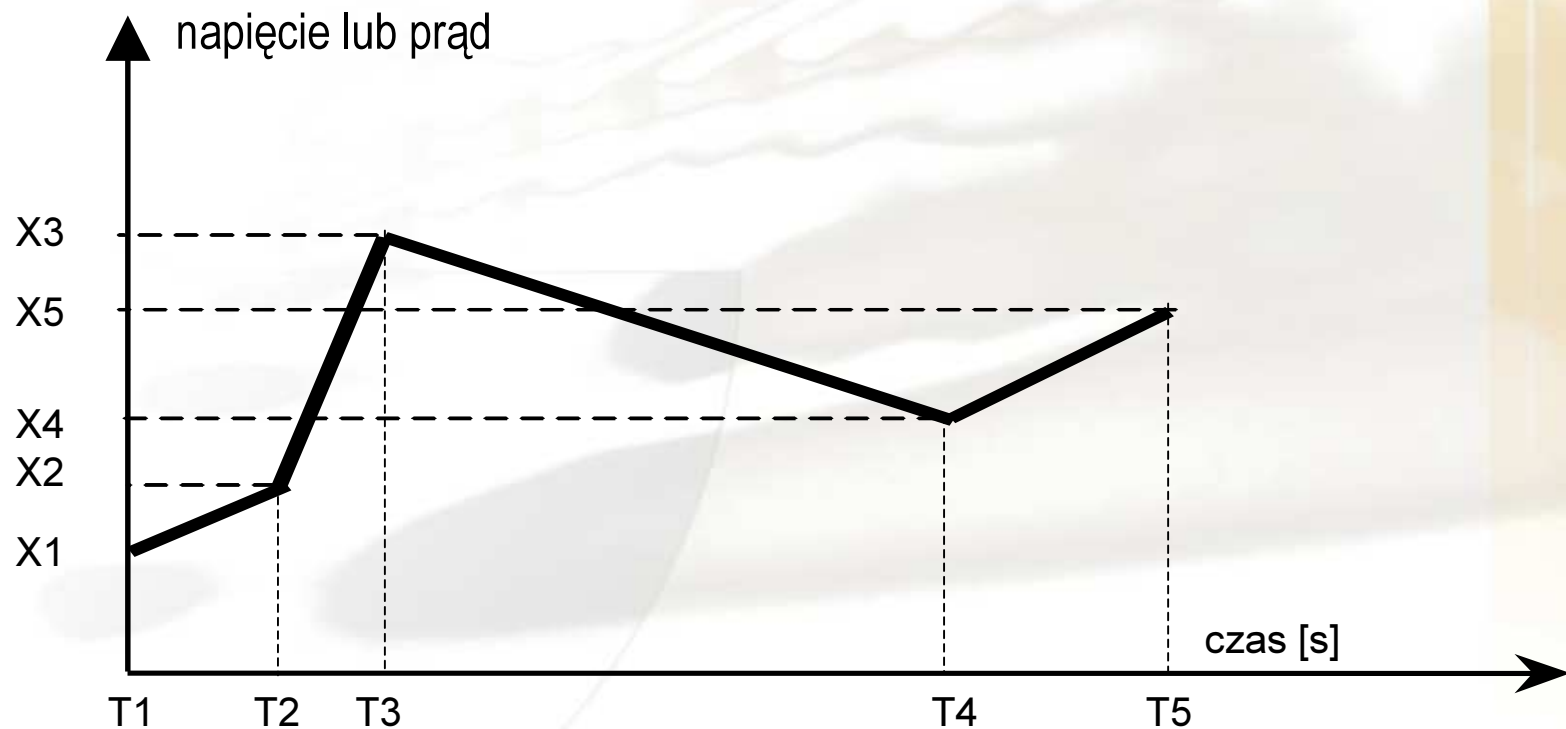
dla $TD < T \leq TSTOP$:

$$V = V0 + VA \cdot \exp[-(time-TD) \cdot THETA] \cdot \sin[2\pi \cdot FREQ \cdot (time-TD)]$$

Specyfikacje przebiegów czasowych

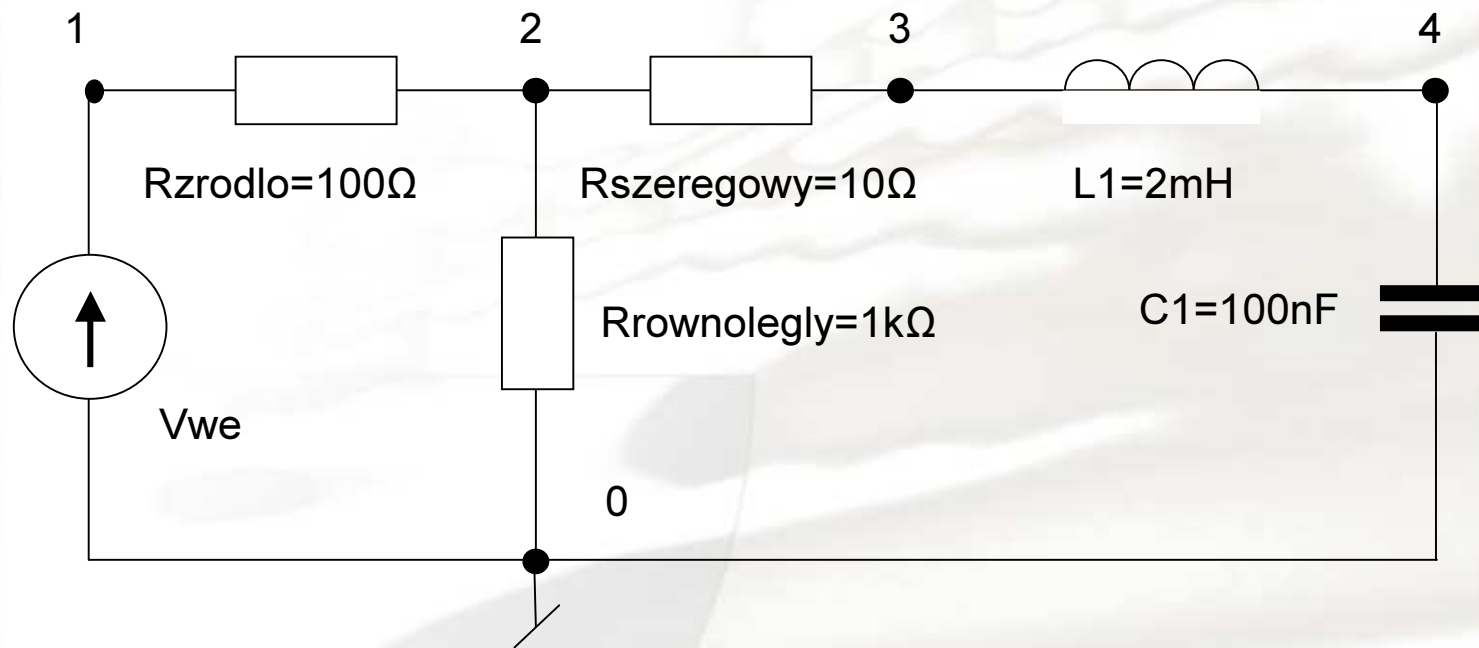
przebieg odcinkowo liniowy

PWL ($T1$ $X1$ $\langle T2$ $X2$ $\langle T3$ $X3$ $\dots \rangle \rangle$)

Przykładowy obwód - schemat

Przykładowy obwód - opis

przykład wykładowy numer 1

```
Rzrodlo      1      2      100Ohm
Rrownolegly  2      0      1kOhm
Rszeregowy   2      3      100Ohm
L1           3      4      2mH
C1           4      0      100nF
Vwe          1      0      10V    AC    1V
+PULSE(0V 10V 5us 10us 10us 300us 500us)

.DC    Vwe    1V    10V    1V
.AC    DEC    5     1Hz    1GHz
.TRAN                750ns    750us
.PROBE
.END
```

Analizy (podstawy)

- OP (punktu pracy) - .OP
- DC (stałoprądowa) - .DC
- AC (małosygnałowa, zmiennoprądowa) - .AC
- TRAN (przejściowa, stanu nieustalonego, czasowa) - .TRAN

Modele

```
.MODEL nazwaModelu typModelu  
+ <parametr1=wartość1  
+ parametr2=wartość2 ...>
```

ważniejsze modele:

D - dioda

NPN - tranzystor bipolarny npn

PNP - tranzystor bipolarny pnp

NMOS - tranzystor MOS z kanałem N

PMOS - tranzystor MOS z kanałem P

RES - rezystancja

CAP - pojemność

IND - indukcyjność

Modele - przykład

Przykład - modele

```
.lib ediode.lib  
.lib diode.lib
```

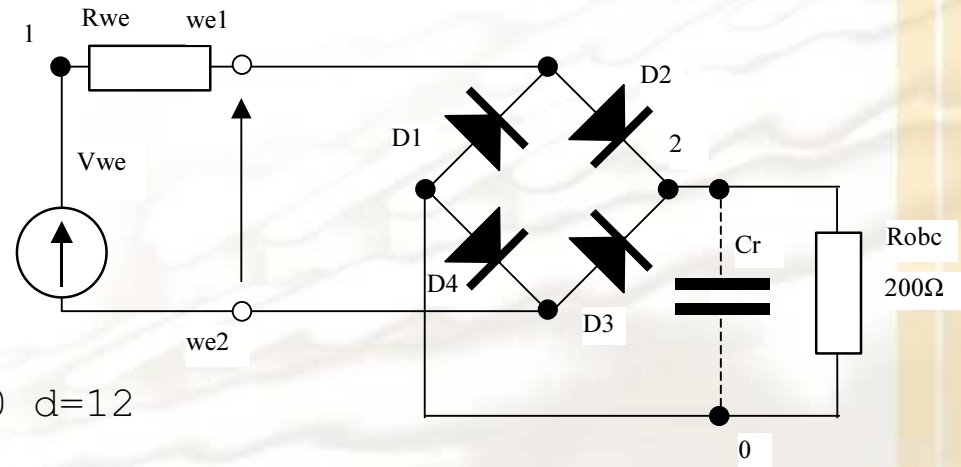
```
.PARAM a=200 b=1m c=10 d=12
```

```
D1 0 we1 BA318  
D2 we1 2 BA318  
D3 we2 2 BA318  
D4 0 we2 BA318
```

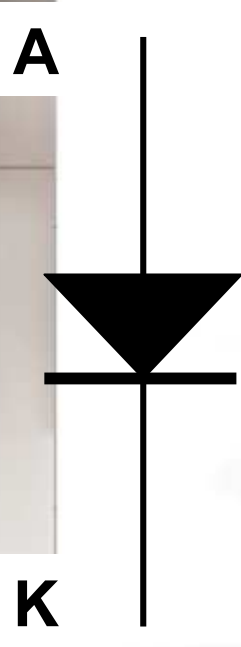
```
Rwe 1 we1 10hm
```

```
.PROBE
```

```
.END
```

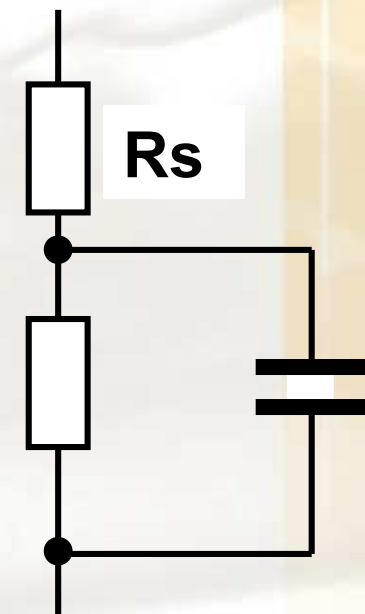
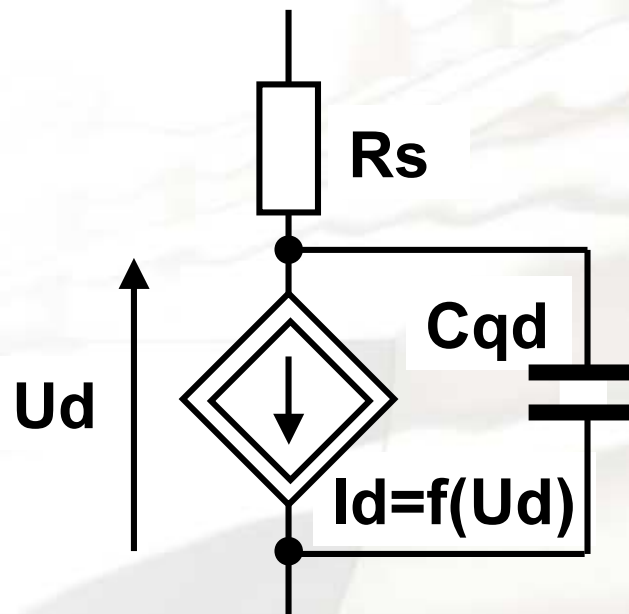

Modele - dioda

model wielkosygnałowy

model małosygnałowy

`D nazwa węzełPlus węzełMinus nazwaModelu <area>
+ <OFF> <IC=napięciePoczątkowe>`